

DİSKAR

TÜRKİYE DEVRİMCİ İŞÇİ SENDİKALARI KONFEDERASYONU ARAŞTIRMA DAİRESİ

15 Ağustos 2018, İstanbul

İŞSİZLİK VE İSTİHDAM RAPORU- AĞUSTOS 2018

İŞSİZLİKTE KRİZİN AYAK SESLERİ

MEVSİM ETKİLERİNDEN ARINDIRILMIŞ
İŞSİZLİK ARTTI, İSTİHDAM DÜŞTÜ

İŞKUR'a GÖRE İŞSİZLİK ARTIYOR

GERÇEK İŞSİZ SAYISI 5,7 MİLYON

GERÇEK İŞSİZLİK ORANI YÜZDE 16,6

MEVSİM ETKİLERİNDEN ARINDIRILMIŞ İŞSİZLİK YÜKSELDİ

HEM TÜİK HEM İŞKUR VERİLERİNE GÖRE İŞSİZLİK ARTIYOR

İŞKUR'UN İŞ BULMA KAPASİTESİ DÜŞÜYOR

KAYITLI İŞSİZ SAYISI 130 BİN ARTTI

GENÇ NÜFUSTA İŞSİZLİK YÜZDE 18,4

GENÇ KADIN İŞSİZLİĞİ YÜZDE 23,2

Özet

Türkiye Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu Araştırma Dairesi (DİSK-AR) Türkiye İstatistik Kurumu TÜİK'in 15 Ağustos 2018 günü açıkladığı Mayıs 2018 dönemi İşgücü İstatistikleri ile İŞKUR tarafından açıklanan Temmuz 2018 dönemi verilerini değerlendirdi. DİSK-AR'ın işsizlik ve istihdama ilişkin değerlendirmeleri aşağıda yer almaktadır.

- Dar tanımlı standart işsizlik yüzde 9,7 olarak gerçekleşti. Bu oran bir önceki yılın aynı dönemine göre düşmüş olmasına rağmen bir önceki aya göre arttı. **Mevsim etkilerinden arındırılmış işsizlik ise bir önceki aya göre 0,3 puan artarak 10,6 olarak gerçekleşti.**
- Mevsim etkilerinden arındırılmış işsizliğin yıl başından bu yana düzenli olarak arttığı görülüyor.
- Mevsim etkilerinden arındırılmış standart işsiz sayısı 93 bin artarak 3 milyon 307 binden **3 milyon 400 bine yükseldi.**
- Mevsim etkilerinden arındırılmış tarım dışı işsizlik yüzde 12,5 olarak gerçekleşirken, **mevsim etkilerinden arındırılmış genç işsizliği 18,4'e yükseldi.**
- Geniş tanımlı işsiz sayısı 5,7 milyon, geniş tanımlı işsizlik oranı ise yüzde 16,6 olarak hesaplandı.
- İşsizlikteki artış eğilimi İŞKUR verileri tarafından da teyit ediliyor. 2017 Temmuz döneminde 2 milyon 491 bin olan **kayıtlı işsiz sayısı Temmuz 2018'de 130 bin artarak 2 milyon 621 bine yükseldi.**
- İŞKUR'un işe yerleştirmelerinin de zayıfladığı görülüyor. Geçen yıl temmuz ayında 108 bin olan İŞKUR işe yerleştirmesi sayısı 2018 temmuz ayında 98 bine geriledi.
- Kadın işsizliği yüzde 12,4, genç kadın işsizlik oranı ise yüzde 23,2 olarak gerçekleşti.
- Yüksek öğrenim işsizliği 10,9 olarak hesaplandı.
- Ne eğitimde ne istihdamda (NEET) olanların oranı yüzde 21,9 olarak açıklandı.

MEVSİM ETKİLERİNDEN ARINDIRILMIŞ İSTİHDAM DÜŞTÜ, İŞSİZLİK ARTTI

TÜİK, Mayıs 2018 işgücü istatistiklerine göre standart işsizlik oranı yüzde 9,7, mevsim etkilerinden arındırılmış işsizlik ise 10,6 olarak gerçekleşti. **Mevsim etkilerinden arındırılmış işsizlik geçen bir önceki aya göre arttı.** TÜİK'e göre mevsimsel etkilerinden

arındırılmış işsiz sayısı bir önceki aya göre 93 bin kişi artarak 3 milyon 400 bin kişiye ulaştı. İşsizlik oranı 0,3 puan artarak yüzde 10,6'ya yükseldi.

Mevsim etkilerinden arındırılmış istihdamda ise düşüş yaşanıyor. Mevsim etkilerinden arındırılmış verilere göre istihdam bir önceki döneme göre 98 bin kişi azaldı. Mevsimsel etkilerden arındırılmış istatistikler Kasım 2017'den bu yana en düşük istihdamın yaşandığını göstermektedir.

İşsizlikteki artış eğilimi İŞKUR verileri tarafından da teyit ediliyor. 2017 Temmuz döneminde 2 milyon 491 bin olan kayıtlı işsiz sayısı Temmuz 2018'de 130 bin kişi artarak 2 milyon 621 bine yükseldi. İŞKUR'un işe yerleştirmelerinin de zayıfladığı görülüyor. Geçen yıl temmuz ayında 108 bin olan İŞKUR tarafından işe yerleştirilenlerin sayısı 2018 temmuz ayında 98 bine geriledi.

TÜİK'in mevsim etkilerinden arındırılmış işgücü verileri ile İŞKUR verileri işsizlikteki artış eğilimini ortaya koymaktadır. TÜİK verilerinin mayıs ayını yansıtmaması nedeniyle yükselen enflasyonun ve döviz krizinin açık etkilerini şimdilik görmüyoruz. Ancak İŞKUR verileri işsizliğin artmakta olduğunu gösteriyor. **Önümüzdeki aylarda krizin etkisiyle işsizlikte artış eğilimi güçlenecektir.**

GERÇEK İŞSİZLİK SAYISI 5,7 MİLYON

Standart işsizlik hesaplaması dışında alternatif ve gerçek bir işsizlik hesaplama yöntemi olarak kabul edilen geniş tanımlı işsiz sayısı DİSK-AR tarafından Ağustos 2018 itibariyle 5 milyon 707 bin olarak hesaplanmıştır (Tablo 1).

Çalışmayan nüfusun 1 milyon 565 binini **iş aramayıp çalışmaya hazır olanlar** oluşturdu.

İş aramayıp çalışmaya hazır olan grubun büyük çoğunluğu kadınlardan oluşurken, 494 bin işsiz ise **iş bulma ümidini kaybetmiş** durumdadır.

Tablo 1: Geniş Tanımlı İşsizlik (Bin)

İşsiz Türü	2018 Mayıs
Dar tanımlı işsizler	3.136
Ümitsiz işsizler	494
İş aramayıp çalışmaya hazır olanlar	1.565
Zamana bağlı eksik istihdam	369
Mevsimlik çalışanlar	143
Toplam	5.707

Kaynak: TÜİK Mayıs 2018 Hane halkı İşgücü Araştırmasından yararlanılarak DİSK-AR tarafından hazırlandı.

Yöntemsel Açıklama: Geniş Tanımlı İşsizlik

Bilindiği gibi TÜİK tarafından açıklanan dar tanımlı (standart) genel işsizlik oranı işgücü piyasalarındaki durumu bütün boyutlarıyla ortaya koyamıyor. Dar tanımlı/standart işsizlik hesaplarının taşıdığı kısıtlar ve sorunlar nedeniyle, işsizliğin gerçek boyutlarının anlaşılması için alternatif işsizlik verilerine ve diğer işsizlik türlerine bakmak gerekiyor (Tablo1).

TÜİK tarafından kullanılan standart işsizlik tanımı referans dönemi içinde istihdam halinde olmayan kişilerden iş aramak için son dört hafta içinde iş arama kanallarından en az birini kullanmış ve iki hafta içinde işbaşı yapabilecek durumda olan 15 ve daha yukarı yaştaki kişiler işsiz kabul edilmektedir. Bu hesaplama yöntemi işsizliğin gerçek boyutlarının anlaşılmasını zorlaştırmaktadır. Geniş tanımlı işsizlik hesaplaması klasik dar tanım kapsamında yer alan işsizler yanında, iş bulma ümidini kaybeden işsizleri, iş aramayan ancak çalışmaya hazır olan işsizleri, mevsimlik ve zamana bağlı eksik çalışanları kapsayan alternatif işsizlik tanımıdır. Çalışma ekonomisi literatüründe kullanımı giderek artan bir hesaplama yöntemidir.

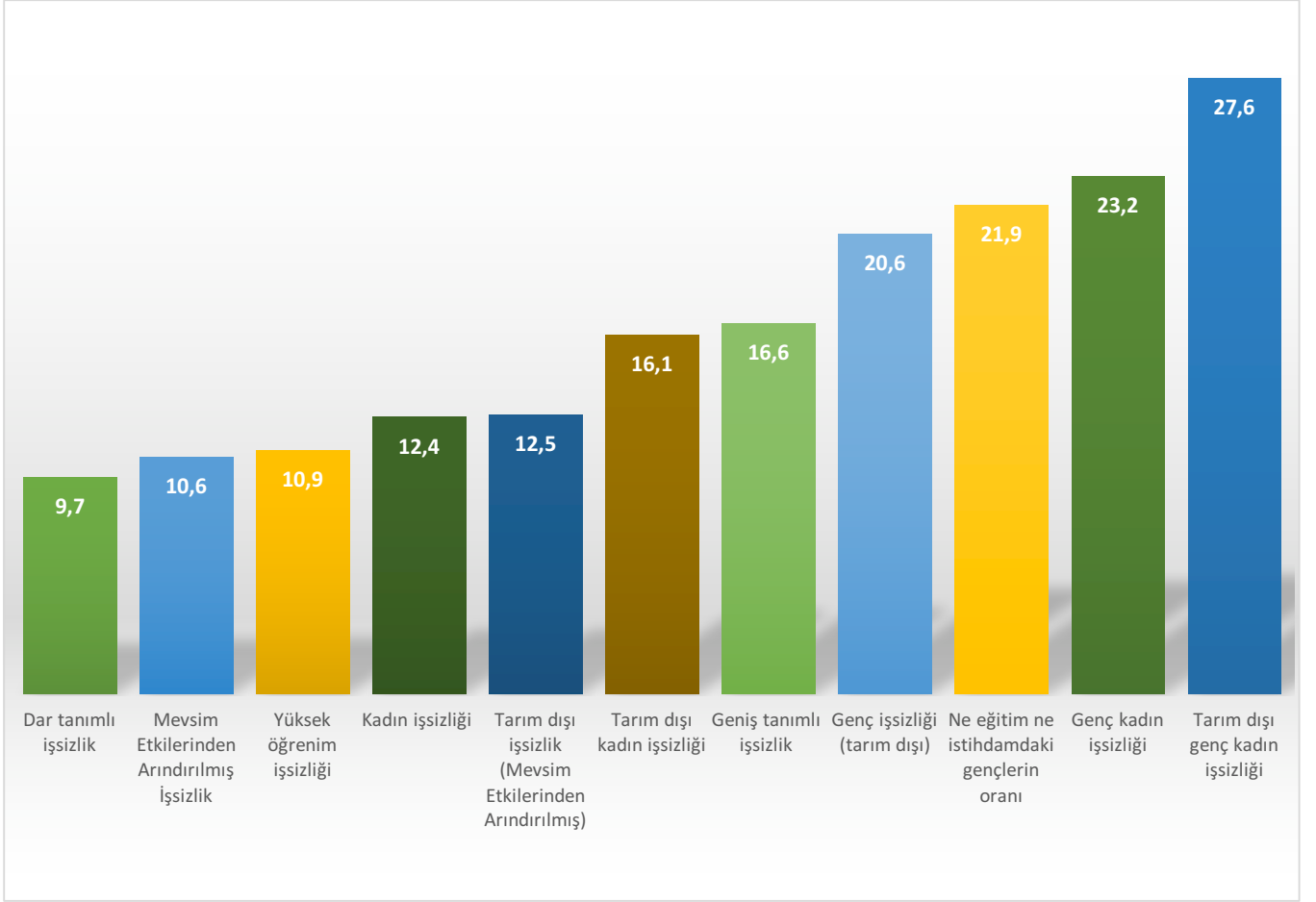
İŞSİZLİK EN ÇOK KADINLARI ETKİLİYOR

Tüm işsizlik türlerinin yüksek seyrettiği görülmektedir. Standart işsizlik 9,7 iken kentsel genç kadın işsizliği yüzde 28'e yaklaşmaktadır. Özellikle genç ve kadın işsizliği ile ne eğitimde ne istihdamda (NEET) olan gençlerin oranı yüksekliğini korumaktadır.

Veriler işsizliğin en çok kadınları etkilediğini ve kadınların bütün işsizlik türlerinde erkeklerden daha fazla işsiz kaldıklarını göstermektedir. Mayıs 2018 TÜİK verilerine göre kadın işsizliği yüzde 12,4 olarak açıklanırken, kentsel kadın işsizliği ve genç kadın işsizliği yüksek oranda seyretilmektedir.

Tarım dışı kadın işsizliği yüzde 16,1 olarak açıklanırken, genç kadın işsizliği yüzde 23,2, kentsel kadın işsizliği ise yüzde 27,6 olarak hesaplanmıştır (Grafik 1).

Grafik 1: Türlerine Göre İşsizlik Oranları (Ağustos 2018)

Kaynak: TÜİK Mayıs 2018 Hane halkı İşgücü Araştırmasından yararlanılarak DİSK-AR tarafından hazırlandı.

İŞKUR'un İŞ BULMA KAPASİTESİ DÜŞÜYOR İŞSİZLİK SİGORTASI BAŞVURULARI ARTIYOR

İŞKUR Türkiye'de işsizlik ve istihdam alanında en önemli kurumlardan biri. Bir yandan işsizlik sigortası uygulaması, öte yandan teşvikler ve işe yerleştirmeler İŞKUR'u işgücü piyasasının önemli aktörlerinden biri yapıyor.

Ancak İŞKUR'a yapılan işsizlik sigortası başvuruları artarken, **İŞKUR'un işe yerleştirme kapasitesinin bir önceki yıla göre düştüğü görülüyor.**

2018 temmuz ayında İŞKUR'a kayıtlı işsiz sayısı bir önceki yılın aynı dönemine göre 130 bin artarak 2 milyon 621 bini aştı. Kayıtlı işsiz sayısı bir önceki yıla göre yüzde 5,2 oranında arttı. Kayıtlı işsiz sayısı artarken İŞKUR tarafından yapılan işe yerleştirmelerde de düşüş yaşandı. 2017 Ocak-Temmuz döneminde 546 bin olan işe yerleştirme, 2018 Ocak-Temmuz döneminde 537 bine geriledi. Aynı şekilde 2017 Temmuz ayında 108 bin olan işe yerleştirme sayısı 2018 Temmuz ayında 98 bine geriledi (Tablo 2).

Tablo 2: İŞKUR Kayıtlı İşsiz ve İşe Yerleştirme Sayıları (2017-2018)

	Kayıtlı İşsiz	İşe Yerleştirme
2017 Temmuz	2,491,039	108.492
2018 Temmuz	2.621.565	98.197

Kaynak: İŞKUR Temmuz 2018 Temmuz Ayı Bülteni

İŞKUR'un işe yerleştirme kapasitesinin zayıflaması İŞKUR kanalıyla sağlanan çok sayıda istihdam teşvikinin etkinliğini de tartışmalı hale getiriyor. Sağlanan çok sayıda teşvike rağmen **İŞKUR'un işe yerleştirme kapasitesinin düşmesi teşviklerin işlevli olmadığını gösteriyor.**

İşe yerleştirmeler yavaşlarken işsizlik sigortası başvurularında ise artış yaşanıyor. 2018 Mayıs ayında 103,7 bin olan işsizlik sigortası başvurusu, haziran ayında 114 bine yaklaştı, Temmuz 2018'de ise 128 bini geçti (Tablo 3).

Tablo 3: İşsizlik Sigortası Başvuruları (2017-2018)

	2018	2017
Mayıs	103.723	97.688
Haziran	113.989	120,275
Temmuz	128.433	105.287
Toplam	346.145	323.250

Kaynak: İŞKUR Temmuz 2018 Temmuz Ayı Bülteni

İŞKUR verileri işsizlikte artış eğiliminin Temmuz 2018 itibariyle başladığına ve artışın süreceğine işaret ediyor. Ekonomik krizin de etkisiyle önümüzdeki aylarda işsizlikte tırmanma kaçınılmaz görünüyor.

Değerlendirme ve Öneriler

TÜİK ve İŞKUR verileri ile ekonomide derinleşen kriz işsizliğin önümüzdeki dönemde tekrar tırmanışa geçeceğini gösteriyor. İşsizliğin yaratacağı toplumsal tahribatı önlemek için güçlü politikalara ihtiyaç var.

İşsizliğin azaltılması ve istihdamda kalıcı ve güvenceli artış sağlanması için önerilerimiz:

- Çalışanların sorumlu olmadıkları krizin sonuçlarından korunması için **toplu işten çıkarmaların yasaklanmasını istiyoruz.**

- İstihdam artışlarında kamunun payı dikkate değerdir. **Kamu istihdamının artırılması**, kamuda eğreti ve güvencesiz çalışma biçimleri yerine, kadrolu ve güvenceli istihdam artışının sağlanması yaşamsal önemdedir. Kamu girişimciliği ve hizmetleri istihdam yaratacak şekilde yeniden ele alınmalı ve kamuda personel açığı derhal kapatılmalıdır.
- İş başında eğitim adı altında çırak, stajyer, kursiyerlerin ve bursiyerlerin ucuz işgücü deposu olarak kullanılması uygulamasına son verilmelidir.
- “Herkesin çalışması için, herkesin daha az çalışması” ilkesi doğrultusunda haftalık çalışma süresi gelir kaybı olmaksızın **37,5 saate**, fazla mesailer için uygulanan yıllık 270 saat sınırı, 90 saate düşürülmelidir.
- Uluslararası çalışma normları doğrultusunda **herkese en az bir ay ücretli yıllık izin hakkı** tanınmalıdır.
- Uluslararası Çalışma Örgütü ILO’nun “insana yaraşır iş” yaklaşımı temelinde herkese güvenceli ve nitelikli işler sağlanmalıdır.
- Sendikal hak ve özgürlüklerin kullanımı güvence altına alınmalı, sendikal barajlar kaldırılmalı, herkesin sendika hakkını özgürce kullanabilmesi için gerekli yasal düzenlemeler yapılmalıdır.
- Toplum yararına çalışma programları kapsamında çalıştırılanlar daimî işçi statüsüne geçirilmelidir.
- İşsizlik Sigortası Fonunun amaç dışı kullanımına son verilmeli ve **yararlanma koşulları özellikle kriz dönemlerinde kolaylaştırılmalıdır**.
- Kadın istihdamının artırılması ve işsizliğinin azaltılması için işgücü piyasalarındaki cinsiyetçi uygulamalara son verilmeli, ev içi bakım emeği devletin gereken nitelikli, yaygın ve ücretsiz bakım hizmetlerini sağlaması ile kadının üzerinden alınmalıdır.